

פרוטוקול מס' 13/13

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי,
ד' בשבט תשס"ז (17.1.1956)
בשעה 9.00

נ ו כ ח ד: א. י. גרינברג - סגן יו"ר הכנסת.
נ. ניר-רפאלקס -

חברי הוועדה:

- ב. אזוביה - היו"ר
- ע. איכילוב
- א. אלטמן
- ש. בבה
- ש. הלל
- סאלח חסן ח' ניפס
- ש. יוניצ'מן
- ס. יוספטל
- ד. ליבשיץ
- ד. נצר
- י. ניצני
- ג. שוקן
- א. תלמי

מזמנים:

ג. בר-יוסף - מזכירות הכנסת.

ח ט ר ד: סיף אדין אלזועבי

- א. בהיר
- מ. וילנר
- מ. בודוק
- א. רמז
- ש. שורש

סדר-היום:

- א. היחסים הכספיים בין השלטון
המקומי והממשלה - העברה
לוועדה משותפת 2 עמ'
- ב. הסשך הדיון בדו"ח ועדת המשנה
למשכורת 2 - 7 "
- ג. שלפונים לחברי-הכנסת 7 "

א. היחסים הכספיים בין השלטון המקומי והממשלה - העברה לוועדה משותפת:

ה ד ח ל ט

ועדת הכנסת מחליטה לפנות ליו"ר ועדת
הכספים בבקשה לכנס את ועדת הכספים ואת
ועדת הפנים לדיון בשאלות תקציבי העיריות.

ב. המשך הדיון בד"ח ועדת המשנה למשכורת:

ש. בנה:

נודע לי עתה שבימים האחרונים חלו שינויים
בגודל תוספת היוקר, כך שגם המספרים שמסדתי
בישיבה הקודמת משתנים במקצת, במידה שהדבר נוגע לאש"ל.

לא היו חילוקי-דעות בענין דמי האש"ל, ואביא
בפניכם את המספרים שדובר עליהם.

לאחר שהתייעצתי עם גורמים שונים אני בא
להציע לוועדה לתקן עוול מסוים שנגרם לחברי-הכנסת הירושלמיים, על-ידי
העלאת דמי האש"ל המשתלמים להם, ולעומת זאת, לא להעלות במידה שווה את
האש"ל המשתלם לחברי-הכנסת הגרים בצפון הרחוק של הארץ.

הצעתי היא:

במקום 49 ל"י אש"ל יסוד ששולם עד כה, ישולמו
65 ל"י (לחברי-הכנסת מתל-אביב) ויחד עם תוספת היוקר זה מגיע ל-153 ל"י.
חברי-הכנסת הגרים בצפון הארץ יקבלו 75 ל"י במקום 59 ל"י, ואילו חברי
הכנסת מירושלים יקבלו 17 ל"י במקום 10 ל"י שקיבלו עד עכשו.

אשר ליום שממנו ישולמו דמי-אש"ל אלה - אינני
חושב שיש צורך להצביע בשאלה זו. היו שתי הצעות בענין זה, ואני מציע
שיו"ר הוועדה ימצא תאריך ביניים, בנחליט על-כך פה אחד, מבלי להצביע.

עלי להשיב לכמה מן הדברים שנאמרו כאן בישיבה
הקודמת, בדבר השתתפות בישיבות הכנסת ועוד. הדברים האלה אינם נוגעים
לאש"ל. זוהי שאלה תקנונית, וחברי-הוועדה העוסקים בניסוח התקנון צריכים
להביא בחשבון את הדברים שנשמעו בדיון זה.

ש. יוניצ'מן:

אני מציע שחברי-הכנסת הירושלמיים יקבלו 20 ל"י
מקום 17 ל"י כפי שמציע ח"כ בנה. גם בסכום
זה אני רואה קיפוח, אך עליהם לקבל שלישי מן הסכום שמקבלים חברי-הכנסת
האחרים. מלבד זאת, דובר כאן על חברי-כנסת שגרים בצפון הארץ, נראה לי
שאותם חברי-הכנסת שגרים בדרום הרחוק, אינם פחות זכאים לתוספת זו, וגם
להם מגיע סכום זה.

ג. בר-יוסף:

שטח תל-אביב כולל מחדרה בצפון ועד גדרה בדרום.

ש. יוניצ'מן:

אני מציע לכתוב במפורש: "חברי הכנסת מן הצפון
או הדרום המרוחק".

א. אלטמן:

אני מציע שחברי-הכנסת הירושלמיים יקבלו שלישי
מן הסכום שמקבלים חברי-הכנסת האחרים.

אני מציע שחברי-הכנסת מל-אביב יקבלו 63 ל"י,
מן הצפון והדרום 73 ל"י והירושלמיים 21 ל"י.

היו"ר ב. אזוביה:

בענין התאריך - אני מקבל את הצעתו של ח"כ בנה
שמדבר בענין זה. אני מציע להתחיל בתשלום זה החל מחודש ינואר 1956.

לפי מספרים אלה ששמענו - מה תהיה ההוצאה החדשית?

ג. ניר-רפאלקס:

תוספת זו, שהוועדה מחליטה עליה, מוסיפה לתקציב
שלנו קרוב ל-5000 ל"י לחודש.

ג. בר-יוסף:

כאשר התחלנו לדון בענין זה, והדיון נמשך ונמשך
טענו נגדנו על הסכמת הזאת, והשיבו לטוענים, כי
הדחיה הזאת לא תפגע בהחלטה הסופית, משום שכל החלטה שתקבל תהיה
רטוראקטיבית. אם נקבל את הצעתו של יו"ר הוועדה, לא יהיה זה נכון כלפי
אותם החברים, שהשלינו אותם.

ש. יוניצ'מן:

יש לקחת בחשבון שבמשך 3 חודשים עד לינואר,
לא עבדה הכנסת כל כך **בהבה**.

ג. ניר-רפאלקס:

יש לשלם את הכסף הזה מתחילת עבודתה של הכנסת
השלישית.

א. אלטמן:

ענין התאריך הוא נושא לוויכוח לא נעים ביותר
בשביל אותם החברים שהסכום הזה קובע אצלם. אני
מציע, לכן, להחליט על נובמבר במקום אוקטובר 1955.

ע. איכילוב:

אם הדבר מוסכם על-ידי כולם, אני מציע להחליט
שהסכומים האלה ישולמו מחודש דצמבר 1955.

היו"ר ב. אזוביה:

אני מציע שיו"ר הוועדות יקבלו 5 ל"י יותר,
משום שיש להם הוצאות ממשיות גדולות יותר.

ש. יוניצ'מן:

אני מציע שיו"ר הוועדות יקבלו **משלום** בעד 4 ימי
אש"ל, במקום 3 ימים, משום שהם נמצאים כאן יותר
זמן מחברי-כנסת אחרים.

ע. איכילוב:

אני מציע לכם לא להעלות הצעה זו. די להם ליו"ר
הוועדות בתפקיד מכובד זה, מבלי לקבל תשלום נוסף.

היו"ר ב. אזוביה:

בחזור עתה לבקורת המוצא בענין המשכורת, והיא
שוב ציבורית. אני מזכיר כאן את השיקול שהעלה בדיון ח"כ שוקן, שאמר
שכל עוד אין החלטה בענין השכר של הפקידות הבכירה, **אל** נטפל במשכורת שלנו.
אני מציע בשלל זה לדחות את הדיון מתוך הנחה שאנחנו נחזור אליו בעוד
חודש; בינתיים נטיל על הוועדה להמשיך להבהיר את השאלה, מפני שלא הובאה
לוועדת הכנסת כל הצעה קונקרטית. התעוררו כמה וכמה שאלות - כגון, הצעת
ההצטרף, ועל ועדת המשנה להבהיר את הבעיות ולהביא לנו הצעה קונקרטית.
ז.א. אינני מציע להחליט עכשו ולדחות את הביצוע; אני מציע לא להחליט
עכשו, אלא לדחות את קבלת ההחלטה לחודש ימים.

ש. יוניצ'מן:

הייתי מוכן לדחות את הביצוע, אבל לא את קבלת
ההחלטה. איננו היחידים הנמצאים מאחורי "זכויות",
וכל הדחיות האלו אינן נאות לנו. אפילו עתון ההסתדרות "דבר" קיבל את
העקרון שעובדיו יקבלו משכורות כפי שהן בהוגות בהתאגדות העתונאים.

ש. יוניצ'מן: אינני רוצה לפגוע באנשים העובדים בבנין זה; ואין לי כל קומפלקס נגד הפקידות. אבל אינני יכול להבין מדוע נקיד בבנין זה, פקיד בעל עמדה, צריך לקבל משכורת הרבה יותר גבוהה מזו של חבר-כנסת.

גם אני יוצא מנקודת מבט של היגינה ציבורית. גם מפלגתי מעונינת בקולות הבוחרים, כמו כל מפלגה אחרת, אבל אינני חושש למסור את הענין הזה למשפט הבוחרים. שוחחתי אתמול עם אורחים מחו"ל, שהכירו במקצת את תנאי הארץ, והם אמרו שאינם מבינים כיצד יכול חבר-כנסת להתקיים ממשכורת זו, אלא אם כן הוא "שותף שקט" באיזה מקום.

מכיון שהשתדלנו להחליט כאן פה-אחד, אני מבקש שברוך ונחליט.

אינני מבין גם את כל הטפת המוסר הזאת ואת הסתרת הענין מפני העתונות. ממה חוששות המפלגות? צריך לקבל החלטה בענין המשכורת, שהיא נמוכה מדי, או שיש להחליט שחבר-כנסת רשאי לקבל משכורת נוספת במקום אחר.

אני מבקש שנחליט היום; כאשר נגיע להחלטה אהיה מוכן לשמוע ולהקשיב לדעות השונות. אני חושש שכעבור חודשיים, כאשר אתה תרצה לדון בענין זה, יוצר מצב חדש בארץ, ואם גם ח"כ בבה וגם האחרים וגם אני לא נהיה מוכנים להרים ידינו בעד הוצאה נוספת.

ע. איכילוב: נזכרתי כאן בשתי פתגמים של חז"ל: "חכמת המסכן בזויה", ו"עני חשוב כמת". הפשט הוא שעני נחשב כמת, ואילו הדרש אומר שעני פשוט יכול לדרוש הכל, ואילו עני חשוב מסתיר את מצבו ונחשב למת. את הדברים האלה שמעתי מפי ר' עקיבא ליבריץ כאשר ירד מככסיו.

אינני מתנגד לכך שיביאו את ההחלטה לכנסת בחודש מרץ או אפריל, אבל אני מתנגד לכך שנדחה את קבלת ההחלטה. אני מבקש שנקבל היום החלטה ונוכל לדחות את ביצועה. אינני מוכן שנחזור ונדון ונחזור ונדון בשאלה זו, עד אין סוף.

והנה, עתון מכובד בארץ "הארץ" כותב בשבוע שעבר, לאחר ישיבת הוועדה, בהדגשה רבה: "משום מה ועדת-הכנסת הטילה איפול על הדיונים בעניני המשכורת?"

משעם כך אני מציע לסכם היום שני דברים, נוסף לסיכום המוקדם שאמרתי כבר, שנעצור אותו לכנסת בבוא השעה.

א. שאנחנו מחליטים להבא בפני הכנסת את פרטי המשכורת ומהותה, בכל הבהירות, ולהסביר לחברי-הכנסת שאין זה ענין של הכרח, אלא של רצון מלא של הוועדה. אני בכנסת אציע להשהות את ההחלטה, עד לאחר שנשמע את תגובת הציבור לאור האינפורמציה שנמסרה לו. אינני רוצה שום שיחות בסתמיות בקשר למשכורת חברי-הכנסת.

ב. שהיום נגמור את הדיון ונחליט לאור הסיכומים המוקדמים האלה.

היו"ר ב. אונזיה: אני מתקרב לדעתו של ח"כ איכילוב, אבל יש לזכור שאין לנו עוד כל הצעה קונקרטיית.

ע. איכילוב: אם תציעו לקבל את הצעתי, נטיל על ועדת-המשנה, לאור שהדברים שהושמעו כאן, ובגבולות של הגרלה בסכום של 80 ל"י, לעבד הצעה קונקרטיית ולהביאה לישיבה הבאה.

היו"ר ב. אזניה:

אני מציע:

- א. ועדת-הכנסת מחליטה שלא תחול העלאה במשכורת חברי-הכנסת עד 1.4.1956.
- ב. ועדת-הכנסת מטילה על ועדת-המשנה למשכורת להביא לוועדת הכנסת הצעות בדבר העלאת המשכורת החל מ-1.4.1956, במשך השבועות הקרובים.

ע. איכילוב:

הצעתי היא:

- א. הוועדה מחליטה עקרונית בקשר עם הגדלת הסכום ומטילה על הוועדה, לאור הוויכוח שהתקיים בוועדה, להביא הצעה קונקרטיה להחלטה בישיבה הבאה.
- ב. ועדת-הכנסת מחליטה כי כאשר תעמיד את השאלה לדיון בכנסת תמסור את ההחלטה בלידיו הסבירים מלאים ומפורטים על שעורי ופרטי המשכורת של חברי-הכנסת.
- ג. לפני ה-31.3.56 תחזור הוועדה לקבוע את מועד הבאת ההחלטה לכנסת.

ש. בבה:

ענין המשכורת הועלה כבר בשלהי הכנסת השניה, אך מכיון שעמדנו אז לפני בחירות חשבו כולם שאין זה יאה לעלות שאלה כזאת בתקופת בחירות.

אינני יודע מדוע חוששים להחליט בענין זה. זכותנו המלאה לדרוש משכורת הוגנת ואין כל סיבה להסתיר את הדבר.

אני מודה שאני גרמתי לכל התסבוכת הזאת. כי אילו לא נאיתי בהצעתי לשנות את מבנה המשכורת ולתקן את החוק, היו ודאי מקבלים את ההצעות להגדיל את סכומי האש"ל, הנסיעות וההענקה, והדברים היו מסתדרים בחדר זה, מבלי שיובאו לידיעת הציבור על-ידי מליאת הכנסת.

לא נאה שמשכורת היסוד של חבר-כנסת תהיה 103 ל"י, ושישלם מס-הכנסה נמוך כל-כך. לכן הצעתי לשנות את מבנה החוק בצורה כזאת, שכל העלאה שתבוא תהיה בסעיף המשכורת, כלומר שגם הסדינה תהנה מזה.

אני מבקש לדעת אם ועדת-הכנסת מקבלת את העקרונות שהצעתי. יש לשים קץ לכל הפחד הזה מפני הציבור והעתונות. מצד שני לא ייתכן שהמצב יהיה כזה שכל אחד יחליט לפי דאות עיניו, ולכן יש לקבוע סייג מנוחים. אם הוועדה מסכימה לעקרון זה, עליה לייפות את ועדת-המשנה להחליט על הסייג או הגבול של המשכורת.

משכורתו של חבר-כנסת צריכה להיות מכוונת. אינני יכול להשלים עם העובדה שחבר-כנסת אינו זכאי לקבל משכורת דומה לזו של סגן מזכיר הכנסת או מזכירו של יו"ר הכנסת. לכן, אני דורש שמשכורתו של חבר-כנסת תהיה צמודה, או לא תהיה פחותה מזו של פקיד בדרגה 2. אם מחליטים על תוספת של 80 או 100 ל"י, ז.א. שהמשכורת תהיה בערך כמו של עובד מדינה בדרגה 2.

אני מבקש מאת ועדת-הכנסת לאסר לי מה היא בערך התוספת למשכורת המוצעת על-ידה.

אני מתנגד לכך שתחולת ~~העלאת~~ המשכורת תהיה מ-1 באפריל 1956. ההעלאה צריכה להיות מיום שהכנסת התחילה לעבוד. את ההפרשים אני מציע שלא נקבל אנחנו לדינו, אלא שהם יועברו ישר ל"קרן המגן". בדרך זו לא יסבול האוצר ולא יהיה צורך בכל תוספת תקציב.

ועדת-הכנסת צריכה להחליט על עקרונות וועדת-המשנה תשבץ אותם בצורה המתאימה.

ס. יוספטל:

אני מציעה שנחליט באופן עקרוני שיש לשנות את המשכורת. אני מקבלת גם את הערותיו של ח"כ בבה שהסודיות שהיתה סביב העניין מזיקה לו יותר. יש לשנות את המשכורת ולשלם מס-הכנסה במידה שווה עם כל אזרחי המדינה.

בעניין ההצמדה. יש טעמים רבים בעד ההצמדה, וקודם חשבתי שהיא רצויה. אבל כאשר מתחילים לחפש את העובד שאליה נצמיד את המשכורת אין הדבר נראה לי. חברי-הכנסת יש להם מעמד מיוחד במדינה ולפי זה צריך לקבוע להם את המשכורת.

בעניין התאריך. היות ואני משוכנעת שהצעתו של ח"כ בבה בעניין "קרן המגן" איננה ניתנת לביצוע, והיות ואינני רואה כל טעם שנאמר לממשלה שתאקח כסף ממסגרת הימני ותעבירו לכיסה השמאלי, אינני חוששת שנוכל ללכת בדרך זו. אם אנחנו חושבים שחברי-הכנסת יסתדרו עד ה-1 באפריל כפי שיסתדרו, נאמר את הדברים האלה בפה מלא.

אני מציעה שנשיל על ועדת המשנה להביא לנו הצעה לשינוי המשכורת היסודית, עם כל מה שכרוך בזה. הגבול של ההעלאה צריך להיות 80-90 ל"י.

ש. הלל:

אנחנו עושים עוול לעניין אם מדברים על העלאת משכורת בשעה שהכרזתה - לפחות אצל חלק מן החברים - היא לשינוי מבנה המשכורת. אני מציעה נגד כל העלאתה אם לא אדע שהיא צמודה לשינוי מבנה המשכורת, ואם לא אדע שהיא צמודה להשתתפות החברים בישיבות.

ע. איכילוב:

מדוע אתה כורך את שני הדברים יחד. תוכל אחד-כך להציע הצעה לגבי אלה שאינם מבקרים בכנסת.

ש. הלל:

למה לנו לבוא יום אחד עם הצעה להעלות משכורת ולמחרת לבוא עם הצעה בעניין השתתפות חברי-הכנסת בכנסת. מוטב לכלול את כל העניינים האלה בחוק אחד, ולקיים דיון אחד. ומקומו של הדיון בזמן הדיון בתקציב הכנסת, בקבוצה הכוללת את הכנסת.

אינני בטוח שהצעתו של ח"כ בבה בעניין "קרן המגן"

ניתנת לביצוע.

א. אלטמן:

מכיון שאין הצעה קונקרטית להצמיד את משכורתם של חברי-הכנסת לסוג מסוים של עובדים בכירים, אינני יודע מדוע צריך לחכות להחלטה בעניין משכורתם של הפקידים הבכירים. שנית, גם אותם העובדים הבכירים, שטרם הוחלט בעניינם, דורשים רטרואקטיביות והממשלה אף הסכימה לחלק ממנה. ושלישית, אנשים אלה מקבלים זה חודשים מספר מפרעות. ורביעית, הוויכוח איננו בשאלה אם לתת תוספת לעובדים הבכירים, אלא יש כאן וויכוח בין הממשלה שאינה רוצה לתת את כל מה שדורשים; הממשלה מסכימה להעלאה בשעור של 50% מדרישותיהם. לכן, לא ייתכן להחליט שהעלאה תחול רק מאפריל 1956.

נאמר כאן שאין להשוות את חברי-הכנסת לעובדים בכירים, משום שתנאי העבודה הם שונים. יש לקחת גם בחשבון שעובד מדינה בדרגות הגבוהות מקבל מכונית ועוד תשלומים שחבר-כנסת אינו מקבל אותם.

אין חברי-הכנסת מעוניינים לדון בשאלה זו מדי פעם בפעם. על-כן יש לקבל החלטה על בסיס שיהלום את כל העניין.

ג. שוקן:

אילו הייתי פוליטיקאי מנוסה הייתי צריך להציע שנצמיד את המשכורת על גובה מסוים, כדי שהדבר ישמש בסיס להעלאת משכורתם של הפקידים הבכירה. אבל אינני עושה כך. גם אם מחליטים לדחות את הביצוע עד ה-1 באפריל 1956, אינני רואה כל אפשרות להחליט עכשו. הגובה שעליו נחליט יושפע - מוכרח להיות מושפע - מגובה המשכורת שבמדינה.

משום כך, אני חוזר על הצעתי הקודמת שבדחה את ההחלטה שלנו בעניין זה. אני נגד הצמדה מפורשת, אבל צריך להיות יחס בלתי-מבוטא באופן ממשי בין משכורת חברי-הכנסת ומשכורת אחרות. כיום אינני רואה הבדל גדול כל כך בין משכורתו של חבר-כנסת לבין משכורתו של שופט שלום.

א. תלמי:
אם אמנם כולנו מסכימים שצריך להעלות את המשכורת, אבל חוששים שיאסרו שחברי-הכנסת אין להם דברים חשובים יותר לעסוק בהם, ועל-כן הם מטפלים בענין זה - אני מסכימה שידחו את הדיון בכנסת, אבל שהדברים יהיו רטרואקטיביים. אם נעשה מזה בנהג שבכל שנה, בזמן הדיון בתקציב, מעלים את ענין המשכורת, אין הכרח למצוא את ההצמדה.

ג. בר-יוסף:
אני מרגיש חובה להביא לידיעתכם 3 דברים: א. אם יוחלט על רטרואקטיביות צריך להבין שכל חודש יעלה בערך ב-15 אלף ל"י. כסף זה איננו נמצא אצלנו וצריך לפנות לאוצר שהוא יפריש מן הרזרבה שלו.

ב. שמשכורת יסוד של שר היא 150 ל"י.

הי"ר ב. אזניה:
עלינו לקבל החלטה בענין זה. יש הצעה שהחלטה לא תיפול עכשיו! אלא שנבקש מוועדת המשנה להציע הצעה מדויקת ותביאה לוועדה בעוד שבועיים.

ע. איכילוב:
אני מציע לקבל את ההחלטה הבאה: לאור הוויכוח שנתקיים, מטילה ועדת הכנסת על ועדת המשנה להביא לישיבה הבאה הצעה קונקרטית בשאלה.

ה ד ח ל ט

א. האש"ל שמשולם לחברי-הכנסת יהיה:

לחברי-הכנסת מתל-אביב	-	63	ל"י (יסוד)
מצפון הארץ	-	73	"
מירושלים	-	21	"

ב. דמי האש"ל בסכום הנ"ל ישולמו החל מחודש דצמבר 1955.

ג. לאור הוויכוח שנתקיים בוועדת הכנסת מטילה הוועדה על ועדת-המשנה למשכורת להביא לוועדת-הכנסת הצעה קונקרטית בענין העלאת המשכורת.

ג. טלפונים לחברי-הכנסת:

ש. יוניצ'טון:
לאחר הדיון שנתקיים בוועדה ופנייתו של יו"ר הוועדה ליועץ המשפטי לממשלת ישראל, נתקבלה תשובה של היועץ המשפטי שלפיו חייבים להתקין טלפון לכל חבר-כנסת הדורש זאת, ולדעתו הכסף צריך לבוא מתקציב הכנסת. שוחחתי עם שר הדואר והוא הודיע לי שהוא מוכן להתחיל בהתקנת הטלפונים מתקציבו, בתנאי שהכסף יוחזר לו בתקציב הבא. אני מבקש שנטיל על יו"ר ועדת הכנסת, ב. אזניה, להודיע לשר הדואר, שהוחלט להכניס את הסכומים הדרושים לתקציב הכנסת.

הי"ר ב. אזניה:
הממונה על חוק החסינות הוא יו"ר הכנסת; נשיאות הכנסת כבר החליטה בענין זה, ואינני חושב שגאה לנו לזרז את הענין. אני מוכן להודיע ליו"ר הכנסת ששר הדואר מוכן לעשות זאת.

א. אלטמן:
האם יכול חבר-כנסת לחלק את השיחות הבין-עירוניות שהוא זכאי להם בין הבית והכנסת, כפי שדורש לו, מבלי להיות צמוד להחלטה הקובעת את מספר השיחות שהוא זכאי להן מן הבית או מן הכנסת? אני מבקש לברר שאלה זו.